Poštnina plačana v gotovini | Ljubljana, četrtek 8. aprila 1937 | Cena Din 1·—

Leto II

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Novi trg št. 4/II

ZBOR

Štev. 7

Naročnina: letno Din 24·—, polletno „ 12·—, četrtletno „ 6·—

Izhaja vsak drugi četrtek

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA LJUDSKEGA GIBANJA ZBOR

Generali brez armade

Vedno smo poudarjali, da je največje zlo za naše javno življenje, zlasti pa za naše gospodarstvo — strankarstvo, ki je ustvarilo nov stan — poklicne politike. Le-ti se bijejo junaško, na življenje in smrt skupno in medsebojno za oblast. Kdor jo doseže, jo hoče za vsako ceno obdržati, kajti težko je onemu pustiti oblast in služiti kot prostak, kdor je že bil na vodilnem mestu. Doživeli smo že, da so ljudje zavrgli svoj civilni poklic, za katerega so se leta in leta pripravljali in se posvetili izključno le političnemu udejstvovanju, nismo pa še doživeli, da bi se bil politik posvetil s pridom kakemu drugemu poklicu, če v politični areni ni uspel.

Naši poklicni politiki se mi zde kot kineški generali, ki imajo svoje armade samo za to, da morejo biti generali. Na vse mogoče načine se trudijo, da potrebo svojih armad dokažejo in da s tem nekako upravičijo svojo eksistenco. Blagor domovine jim je deveta briga. Služijo kakršnimkoli ciljem, samo da se vzdrže na svojih položajih, saj ne krvave oni sami. Takega generala se ni moči otresti, razen če ga slučajno pogodi krogla, ki se je po Bog ve kakem slučaju zgubila v ozadje, ali pa če mu vsa armada pobegne in se razkropi.

Slednje se je v zadnjem času pripetilo par slovenskim političnim generalom. Ostali so kar čez noč brez armade. Preklinjajo črno nehvaležnost naroda, kateremu so hoteli »služiti«. Zaman ves trud, izgubljeni čas, papir, besede, denar, fondi, lepe melodije. Obupno je, da se njihovih pretenj in groženj nihče več ne boji, da njihovim obljubam nihče več ne veruje. Bridko občutijo žalostno resnico, da samo tisti nekaj velja, kdor kaj ima, kdor daje podpore — seveda ne iz svojega, kdor lahko premešča uradništvo, kdor deli koncesije, kdor deli protekcije in sinekure, sploh kdor more preživljati, pa naj si bo na čigarkoli stroške, svoje vojake in polniti bojne fonde.

Večina državnikov se protivi temu, da bi se svet ideološko razdelil v dva tabora — v komunističnega in fašističnega. Kaj pa, ko bi se dalo to delitev kljub temu s pridom vporabiti v naši notranji politiki? In brihtne generalske glave brez armade so jo skuhale: ljudska fronta! Kakor nalašč. Slovenci se še niso odvadili igre liberalcev in klerikalcev. Če se že več kot pol stoletja bije pod temi imeni boj krvavi, zakaj se ne bi dalo tega boja podaljšati še za kako desetletje? Če ni narod izkrvavel v tem boju pod tujim jarmom in tudi ne v 18 letih svobode, je pokazal s tem toliko odporne sile, da utegne tudi še kakih par let dalje vztrajati.

Ker pa liberalizem več ne vleče, liberalna demokracija je zelo na slabem glasu po zaslugi »Zbora«, razen tega bi pa še kdo utegnil reči, da so tudi klerikalci na stališču liberalne demokracije, se je treba takih imen izogibati. Torej **ljudska fronta!** Nacijonalizem, slovanstvo in boj proti fašistom! To je nekaj povsem novega!

Takemu pozivu se morajo odzvati stari dr. Tavčarjevi gardisti, naprednjaki vseh vrst, socialisti, narodni socialisti in komunisti. Anonimni letaki zelene barve upanja so propagirali tako zvezo in bobnali alarm, privatno so se iznašala gesla, da ne smemo nastopati proti slovanski Rusiji. To bo držalo za vso državo. Mesto klerikalcev je treba imenovati fašiste kot nasprotnike, kajti sicer Srbi in Hrvatje ne bi imeli nasprotnikov in bi bila za nje borba brez smisla.

Rusija je postala naenkrat slovanska, da bi se morda pritegnilo kakega komunista. Nacijonalizem in Slovanstvo so lepe stvari, samo o politiki bomo danes težko z njimi operirali. Saj vendar naši klerikalci tudi o sebi trde, da so Slovenci in Slovani in niti ruskim emigrantom ne moremo odrekati Slovanstva. Tudi Bolgarija, Češka in Poljska so slovanske države. Zakaj se torej poudarja vedno le Rusijo in njeno Slovanstvo? Ravno o današnji Rusiji se ne da trditi, da je slovanska, čeprav so brez dvoma Rusi Slovani. Dokler so v ruski vladi razen Stalina, Ježova in Vorošilova vsi komisarji (ministri) Židje, se pač o Slovanstvu Rusije ne da govoriti. Nasprotno, ravno izrazito židovska vlada dokazuje internacijonalno stališče Rusije. Židje so iz naše slovanske Rusije napravili internacijonalno državno tvorbo, ki je diametralno nasprotstvo vsake nacijonalne države.

Komunizem so, kakor smo že opetovano dokazali, vstvarili Židje, da bi mogli na vsem svetu zavladati, kakor se jim je to posrečilo v Rusiji. Če hočemo biti dobri Slovani, moramo svojim ruskim bratom želeti, da se osvobodijo izpod židovsko boljševističnega jarma.

Gospodom generalom brez armade pa prav od srca privoščimo, da bi si mogli pobliže ogledati boljševiško svobodo in njih paradiž. Prepričani smo, da bi morda le nekateri od njih spoznali, da se nacijonalen Slovan ne more ogrevati za današnjo Rusijo.

Če si pa hočejo nekateri pomagati s komunističnimi glasovi do oblasti, naj si zapomnijo, da se na dveh stolih hkratu kaj nekomodno sedi. Večinoma zasedejo končno oba stola — drugi. Naj jih spametuje zgodovina, zlasti svarilni vzgled Kerenjskega!

K. F.

Franjo Francevič:

Pravda naroda in njen konec

Hrvatsko vprašanje... Pogajanja... Sporazum... itd. so naslovi, pod katerimi se potoči danes največ črnila v naši državi. To vprašanje, ki se vleče že toliko let, je postalo nerešljiv državni problem. Vse dnevno časopisje razpravlja o tem problemu z vnemo, kakor da bi rešitev tega prinesla kruha onim tisočem, ki so danes brez njega, ali pa jim je odmerjenega za pogin preveč, a premalo za življenje. Iz časopisja pa ni bilo še mogoče posneti, kakšen je pravzaprav cilj te pravde, le eno je povsem jasno, da se ta ne vodi za kruh, katerega je narod iz dneva v dan vedno bolj potreben.

Človek nehote primerja to pravdo — s pravdo dveh kmetov pravdarjev za brezpomemben spor. Od njiju dveh je eden hud pravdar, drugi pa je trmež in škodoželjnež. Pravda takih kmetov se navadno vleče v brezkončnost. Pri koncu take pravde pa je vsikdar postal predmet pravde postranskega pomena, ker so postali važnejši pravdni stroški, ki so tekom dolge pravde strahotno narastli. In ko je taka pravda končana, se izkaže, da ni prinesla dobička nikomur, gotovo pa nesrečo eni, in mnogokrat obema strankama. Šele ko je pravda povsem končana, nastopi običajno iztreznenje, katero ne prinese posebnega veselja ne zmagovalcu, še manj pa seveda poraženu.

Naša dolgotrajna pravda je torej slična opisani kmetski pravdi. Na nobeni strani ni prave volje za pametno poravnavo; pravda teče dalje in dalje in stroški strašno naraščajo. Stroški?? Da, stroški pravde!! Na obeh straneh vidimo, kako prehaja premoženje naroda v tuje — židovske roke. Vse, kar je dobrega in donosnega, nam odvzemajo tujci v nekaki senci te dolgotrajne pravde — in to na eni kot na drugi strani. Mnogo so nam že vzeli tekom te dolgotrajne pravde, in je celo tudi že glavni tisk v njihovih rokah. Ako tedaj pogledamo in danes tudi že jasno vidimo, kdo je kasiral pravdne stroške, pridemo nehote do logičnega zaključka, da ta pravda ni potrebna narodu, marveč onim, ki v senci te pravde opravljajo svoje umazane internacionalne mešetarske špekulacije. Cilj teh špekulantov je domala že dosežen, — ako danes stranki tudi skleneta poravnavo, morata priznati, da nam je ostalo bore malo, ker so glavno premoženje požrli pravdni stroški. Mi pa smo postali v gospodarskem pogledu hlapci v svoji lastni hiši! Rešitve iz te nesreče skoraj ni videti, ker smo s pravdo zapravili premoženje naroda, katerega vrnitev je komaj mogoča.

Upanje na rešitev pa je vendar še ostalo in to upanje je naša mladina. Vedno veselejša poročila prihajajo, da se up in nada Jugoslavije — naša, — v svojem jedru moralnega zdravja polna mladina zbira v že mogočnih zborovskih vrstah. Ona bo rešiteljica lepe Jugoslavije, ona je kovač lepše bodočnosti. Kujte, mladi kovači, krepko kujte, železo je sicer trdo, toda plačilo vam bo veliko!

Polom Združene opozicije

Združeno opozicijo stresajo smrtni krči. Ona je bila ustanovljena zato, da bi preprečila uvedbo birokratsko-policijske diktature v naši državi in je po svojem uspehu pri petomajskih volitvah dobila izgled pravega »narodnega duška«. Nekaj časa je izgledalo, da se sili Združene opozicije ne bo mogla zoperstaviti nobena druga kombinacija poklicnih politikov in da je njen prihod na oblast neodvrnljiv. Medtem pa so voditelji Združene opozicije hitro zaigrali zaupanje ljudstva in to tako lahko in hitro, da je to začudilo celo njihove nasprotnike — pa tudi njihove pristaše.

Preslepljeni modreci.

Polom Združene opozicije je bil neobhoden. Njeni voditelji so pozvali narod v borbo, pa še sami niso vedeli, kam ga vodijo. Ljudstvo je verjelo, da je Združena opozicija pravo narodno in ljudsko gibanje, s katerega pomočjo si bo rešilo svoje težnje. Toda Združena opozicija je bila v jedru samo prozorna politična špekulacija. Beograjski poklicni politiki, ki so zaradi svojega prisloničnega oportunizma izgubili ves ugled med narodom so poskušali izkoristiti (g. dr. Mačka in njegov »hrvatski pokret«, da bi se s pomočjo tuje politične moči dokopali do oblasti. Čeprav so dobro vedeli, kaj hoče dr. Maček in kaki so njegovi nazori o državni ureditvi, so vseeno ponudili dr. Mačku, da je postal pri petomajskih volitvah nosilec liste Združene opozicije. **Ljudstvo — posebno v Srbiji — je bilo prepričano, da je med srbsko in hrvatsko opozicijo dosežen popolen sporazum v vseh važnih vprašanjih, ker si narod ni mogel misliti, da bi ga »stari in izkušeni« politiki mogli pozvati v volilno borbo, da pa si pri tem niso na jasnem niti v najosnovnejših vprašanjih splošno-narodne politike.**

Pri tem pa je bil politični račun voditeljev beograjskega dela Združene opozicije zelo preprost, pa tudi zelo plitev. Računali so: »Dokler smo v opoziciji in dokler nam bo dr. Maček potreben radi prihoda na oblast, se bomo pretvarjali, češ, da smo za federacijo, pa celo za konfederacijo; ko pa se enkrat dokopljemo do oblasti, bomo pa našemu dragemu sobojevniku dr. Mačku ponudili neko skromno avtonomijo; če pa tega ne bo hotel sprejeti, pa bomo napravili še en »trdni grad«. Toda — dr. Maček se ni dal preslepiti. Modreci so bili nadmodreni. Treba je priznati, da so se tudi zagrebški politiki nekaj naučili od svojih beograjskih kolegov. Dr. Maček ni hotel svojega političnega pokreta utopiti v nekaki vsedržavni politični organizaciji, kot so jo vodje beograjskega dela Združene opozicije predlagali, oziroma ni hotel svojega kapitala vložiti v popolnoma pasivno podjetje beograjskih voditeljev Združene opozicije. Tako je prišlo do razhoda med beograjskimi in zagrebškimi združenimi opozicionalci. Celo dr. Dragoljub Jovanović, ta veliki oboževalec šefa hrvatske opozicije, je moral zapustiti dr. Mačka in spokorno upogniti glavo pred čika Ljubo, čika Aco in čika Joco.

Ljudskofrontska glasba na srbskih strunah.

Sedaj, ko se je glavna os Združene opozicije zlomila, skušajo voditelji beograjske izvenparlamentarne opozicije rešiti, kar se še rešiti da. Pri tem jih prisrčno podpirajo komsalonci in kulturni separatisti iz Srbskega kluba, ki prav za prav tudi vodijo glavno akcijo pri reševanju ostankov Združene opozicije. Hoteli bi ustanoviti nekako »Demokratsko fronto«, ko že ne smejo odkrito pokazati »ljudskofrontarsko« barvo. Zato se v zadnjem času prirejajo v Beogradu politične večernice, na katerih »maršal demokracije« objavlja nove starostrankarske razporede in poziva svoje pristaše v nove politične bitke.

Pri tem pa mora biti vsakomur jasno, da bo oživotvorjenje kakršne koli politične formacije po ljudskofrontarskem receptu v srbskem delu naroda samo še bolj skalilo in zapletlo že itak težke srbsko-hrvatske odnose. Kajti, če bi na srbski strani zmagala ljudskofrontna ideologija, a na hrvatski strani pa klerofašistična, bi postal prepad med srbskim in hrvatskim delom jugoslovanskega naroda še globlji in bi nas ena ali druga taka situacija mogla zaplesti v usodne zapletljaje in spopade. Ljudskofrontarska glasba na srbskih strunah mora zaskrbeti vsakega iskrenega rodoljuba, ker bi nas ljudskofrontarski velikosrbizem zapletel v nove bratomorne spopade, to pot pa na ideološki bazi. To pa je ravno tisto, čemur komunisti težijo.

Sicer pa — proti komu naj bi se borila ta nameravana »Demokratska fronta«? Proti komu se vnema srbska občutljivost? Menda ne proti JRZ, ki se ravno tako bori za liberalizem in za parlamentarno demokracijo? Ali morda proti »fašistični nevarnosti«, ki je po izjavah samih voditeljev beograjske Združene opozicije tako majhna, da o nji ni treba »izgubljati besed«. Proti tej namišljeni nevarnosti se vendar ne zbira kar leze ino gre — proti tej nevarnosti je zadostno varstvo stotina marksističnih študentov in kampanja enega beograjskega časopisnega uredništva... Ali pa se morda ta fronta demokracije ustvarja zaradi ostanka šestojanuarske diktature? Pa ta je že položil orožje, na neoboroženega nasprotnika pa se ne dviga vojska. Ostanejo torej samo še Hrvati, oziroma pristaši »hrvatskega pokreta«, dovčerajšnji politični zavezniki. Po njih je treba udariti, da bi se vrnilo izgubljeno zaupanje v srbskih volilnih množicah, ker pri Srbu krik: **»Država je v nevarnosti«**, še vedno najbolj vžiga. Torej — začne naj se stara igra — toda to pot na širši politični bazi, oziroma v duhu ljudskofrontarske ideologije in taktike.

Politični spletkarji.

Toda ta igra bi ne pomenila **samo** političnega poloma Združene opozicije, ampak tudi **moralno sramoto.** Kajti: če se je šlo v borbo skupno s »Hrvatskim pokretom« za pravično rešitev hrvatskega vprašanja — pa se konča s ljudskofrontarsko-velikosrbsko agitacijo med ljud-

stvom — **je to v resnici taka politična spretnost,** da se ji morajo čuditi najspretnejši politični spletkarji.

Ali morda gospoda iz beograjskega dela Združene opozicije misli, da bo mogla s pomočjo srbskega separatizma izpodbijati hrvatski separatizem? Če so tako naivni, se bodo kmalu še enkrat temeljito prevarili. **Tako kot srbski del naroda ni hotel sprejeti njihove zamisli o »združeni državi«, ravno tako ne bo hotel sprejeti niti velikosrbske politične in kulturne stranpoti.**

Voditelji beograjskega dela Združene opozicije se bodo tudi to pot prevarili v svojih političnih računih. **Kakor niso ob času petomajskih volitev uspeli v svojem poskusu, da bi čez hrbet »Hrvatskega pokreta« in dr. Mačka priplezali na oblast — tako jih niti sedaj njihova priprega s »socialno levico« ne bo pripeljala do zaželjenega cilja.** Njih same bodo njihovi najnovejši zavezniki iz »socialne levice« izkoristili za svoje cilje, kot jih je izkoristil dr. Maček, da je začasno utrdil svoj položaj v državi. **Še enkrat bodo ostali na cedilu!**

Tako pa je tudi prav. Kajti: Kdor drugemu jamo koplje — **sam vanjo pade.**

(Iz Otadžbine, Beograd.)

Trnjeva pot

Vprašanje našega brezposelnega učiteljskega naraščaja sega daleč nazaj. Že pred desetimi leti so nastajale motnje pri nastavitvi mladih učiteljev. A to so bile le majhne motnje, ki bi jih lahko takoj preboleli, če bi podvzeli potrebne korake, s katerimi bi žalosten razvoj brezposelnega učiteljstva zaustavili. Bilo pa je ravno nasprotno: v letih nastajanja brezposelnega učiteljskega kadra so naša učiteljišča podvojila paralelke, ki so ustvarjala učiteljski naraščaj, nihče pa si ni zagotovil denarna sredstva za njih nastavitev. To pa je le pospešilo usodni proces brezposelnosti. Takoj v začetku pa moramo pripomniti, da je to predvsem naša slovenska zadeva in da v drugih predelih naše države sploh ne poznajo brezposelnega učiteljstva.

Vse je važno v življenju naroda. Malenkosti, ki jih niti ne opazimo, so često odločujoče. Nočemo in tudi ne moremo nič zanikati odnosno podcenjevati, a najvažnejše v življenju naroda je vendar: **vzgoja.** Prosveta sega v vse plasti in na vsa področja družabnega ustvarjanja in je prav za prav merilo narodne moči. Zato je jasno, da bi morala vsaka država ravno prosveti posvetiti največ pažnje in ji **nuditi široke finančne in moralne možnosti, da uspešno vrši svoje poslanstvo. Kajti kapital, vložen v vzgojo naroda se 100% obrestuje v vseh področjih narodnega, odnosno državnega dela.**

Pri nas se je v tem grešilo že od vsega začetka. Še do danes nimamo res pravega enotnega prosvetnega sistema, ki bi v sebi nosil odgovor na vse duhovne in praktične potrebe širjih plasti naroda, še danes korakamo le po stopinjah raznih tujih prosvetnih in drugih načrtov. Kakor v mnogih drugih modernih državah, bi morali tudi v naši prosvetni politiki kreniti na novo pot **zbližanja z narodom, dati narodu to, kar on potrebuje.** Marsikatere naše, bodisi srednje ali tudi ljudske šole še danes ličijo ostankom prejšnjih »pedagoških delavnic«.

In to vse le radi tega, ker so na najodgovornejših mestih naše prosvetne politike bili često ljudje, ki so bili le teoretsko naobraženi (ali tudi ne!) in so radi premalega stika z narodom nanj pozabili. Jasno je, da ti gospodje niso znali niti niso imeli dovolj smisla, da za sistem nove prosvetne politike najdejo razumevanja pri merodajnih in tako obenem dvignejo moralni ugled prosvetnega dela — predvsem šole. Resor prosvetnega ministrstva je še danes sorazmerno finančno najrevnejši in je obenem objekt, kjer se lahko pri proračunskih razpravah »odščipava«.

Zelo rado se govori in piše o »hiperprodukciji« učiteljskega naraščaja. Nove statistike nam kažejo, da je to kriva trditev in da nam **celo manjka učiteljstva — pa četudi bi nastavili vseh 800, ki čakajo na delo.**

Koliko učiteljev se pritožuje, da morajo poučevati v razredih s 70, 80, da, celo s preko 100 učenci. Da je to v vzgojnem oziru naravnost razdiralno delo in da je nečloveško zahtevati od mladega učitelja, da vzgaja sto otrok — tega gotovi ljudje niti ne vidijo ... Namesto, da bi ojačevali kredit prosvetne politike, ga skušajo celo zmanjševati. Na lanskem banovinskem zasedanju je gospodarski »strokovnjak« pametno pripomnil, da bi se del kredita namenjenega prosveti, uporabil za konjerejo. Tudi konjereja je koristna stvar, a ob takem naravnost nekulturnem gledanju se bo lahko zgodilo, da bodo inteligentne konjičke jahali oslički ...

V tem napačnem pojmovanju prosvetne politike tiči tudi glavni vzrok, da je danes v vsej dravski banovini preko 800 brezposelnih učiteljskih abiturijentov. Ob proračunski razpravi pred senatom je sedanji prosvetni minister Stošević dejal, da je problem brezposelnega učiteljstva nastal po krivdi naše (slovenske) prosvetne politike in da je to »maslo«, ki si ga moramo samim sebi pripisati ... Dvomimo, da bi lahko imela prosvetna uprava tako svobodne roke, — a če, — je to predvsem krivda vse državne prosvetne politike, ker ni načrtno urejena. Ne moremo razumeti, da bi bil načrt le v narodnih dajatvah in dolžnostih, a če narod zahteva svoje osnovne pravice, potem se ga milostno prepusti »samovolji«. Ta izjava je razočarala vso slovensko javnost — posebno pa mlade učitelje.

Saj se niso posvetili poklicu le iz kruhoborstva, — potem bi si pač lahko izbrali boljši poklic, ki bolj »nese«. Kajti biti danes učitelj, se pravi, vzeti nase usodo Kačurjev in Jermanov — idealistov in borcev, ki propadajo v boju s politično umazanijo. In ti borci sedaj čakajo na delo, živijo v svojih načrtih in se polagoma izgubljajo ...

Mi poznamo trnjevo pot slovenskega učiteljstva. Vedno je bil kamen spodtike in pokorni sluga strankarskih interesov. Toda to, kar doživlja učiteljski stan v zadnjih letih — zlasti to, kar doživlja mlada brezposelna armada prosvetnih apostolov, to je Veliki petek v zgodovini našega učiteljstva. Bil sem na zborovanju brezposelnega učiteljstva in nikdar ne bom pozabil referat tovariša, ki je proti koncu morda 15krat zaporedoma zaklical: »Hočemo ...« in povedal kaj hočemo ... Koliko vere je bilo v njegovih očeh, a kako malo v naših, ki smo strmeli vanj! **Kaj pomaga klic milijonov: hočemo! če ves ta klic prevpije en sam: ne boste!** To, kar hoče naš učitelj, tega nočejo tisti, ki jim ni do širje vzgoje naroda. Dokler bo vladal sistem političnih strank, ne bo nastopila sprememba ne v naši prosvetni politiki, ne v poštenem ravnanju z učiteljstvom! Učitelj je bil in bo hlapec političnih strankarskih spletk in to je njegova žalostna usoda, ki bo ugasnila šele takrat, ko bo konec političnih strank. Zato mi le čestitamo k stanovski zavesti našega učiteljstva, ki hodi danes pot Kalvarije.

Vam pa — dragi mladi učitelji in mlade učiteljice — ne obupajte! Borba, ki jo danes prenašate, vas bo utrdila v veri, da bo končno vendar zmagala beseda Jermana, borca! Le hlapci ne bodite, ničesar ne prosite tam, kjer ni usmiljenja in kjer vam bodo morda dali v eno roko kruh, v drugo pa izkaznico ponižanja in preganjanja. Poznam tovariše, ki se hlapčevsko vpisujejo v vsakokratne vladajoče stranke, da bi tako lažje dosegli usmiljenje ... Kam gledate, voditelji naroda? Mar mislite, da bodo ti hlapci, ki si jih sami ustvarjate, mar mislite, da bodo vedno klečali pred vami?

Ne, ob »spremembi« bodo vstali, si obrisali prah s kolen, se vam porogljivo nasmejali in šli iskat nove klečalnike. **Narod pa bo trpel na pomanjkanju res poštenih in klenih ljudi!**

Vztrajajte v borbi, dragi tovariši, nikdar pa ne bodite hlapci, — kajti »gospodar se menja, bič pa ostane isti«.

To vam kliče tovariš iz trnjeve procesije, ki upa, da bomo kmalu prispeli do Križev in nato k Vstajenju ...

To vam kliče borec »Zbora«!

Brez borbe ni zmage!

I. M.:

Zavarovanje delavcev za slučaj onemoglosti, starosti in smrti

1. septembra t. l. se prične izvajati socialni zakon iz leta 1922., ki bi moral priti v veljavo že leta 1925. Celih 15 let je poteklo, da je vstal ta zakon »od mrtvih« iz prašnih arhivov ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje.

Posamezne postavke imenovanega zakona bi morda pred 15. leti še kolikor toliko odgovarjale potrebam, ker pa vemo in čutimo, da se je v tej dobi marsikaj predrugačilo in celo postavilo na glavo, zato se tudi ne čudimo, da se delavstvo nikakor ne more navduševati za »tako« pridobitev. Zavarovanja, pa najsibo v kakršnikoli obliki, imajo namen obvarovati ali zaščititi onega, kateri je po nečem ogrožen, ali kaki nevarnosti izpostavljen. Ravno tega pa ne opazimo, vsaj v zadostni meri ne, pri zavarovanju delavcev za slučaje, iz katerih pač izvira vsa socialna beda.

Načelna postavka, s katero se delavstvo nikakor ne more zadovoljiti in katera dela zavarovanje za starost iluzorno, je starostna meja 70 let in višina starostne rente. Mnenje (kar pa bo ostalo le »mnenje«), da se bo vsa dobra stran tega zavarovanja pokazala šele po več letih, nas nikakor ne tolaži, kajti po »več letih« bo marsikaj drugače. Mi »Zborasi« celo upamo, da bo zavarovanje proti socialnim krivicam nepotrebno, ker bo »Zbor« iste temeljito odpravil, a to že morda po ne mnogo »letih«.

Delavec, kot 70letni starček bo, »ako« bo v službi 10 let, užival vse dobrote starostnega zavarovanja. Mi smo pa radovedni (tega sicer statistika ne pove), koliko delavcev pa sploh doživi starost 70 let? Vemo, da je delavec povsod do skrajnosti izkoriščan, izpostavljen raznim vremenskim neprilikam, ogrožajočim zdravje, delu, zahtevajočem vse fizične moči, živi pa premnogokrat v najbednejših življenjskih razmerah, in da je po vsem tem pravi čudež, ako doživi 70letno starost, da ne podleže tuberkulozi. In končno še to: koliko delavcev je pa zaposlenih, ki so stari sedaj 60 let, ko vendar vemo, da vsak delodajalec sprejema v delo rajši mlade moči, katerih je v vseh mogočih poklicih na preostanek. Ako bo pa le izmed ogromne večine nekdo tako srečen, da bo deležen starostne preskrbe, bo pa dobival, ako bo imel po minimalnih mezdah določeno 25 Din plače na dan, celih 250 Din mesečne rente!!! Kakšna preskrba je to, je pač vsakemu jasno! Kdor bo pa imel to smolo, da ne bo vplačal 500 tedenskih prispevkov, bo pa dobival le 160 Din mesečno.

Sicer bo imel vsak zavarovanec za slučaj onemoglosti pravico do rente tudi pred 70letno starostjo, bo pa podvržen zdravniški preiskavi, od katere sklepa bo odvisno, ali je res za vsako delo nesposoben. To bo pa tudi vedna spotika in tozadevni spori bodo na dnevnem redu. Vemo, kako se prakticira z bolniki, da niso redki slučaji, ko se bolnika smatra za simulanta in delomržneža. Nepristransko pa moramo pripoznati, da je brezposelnost kriva, da se marsikdo poslužuje urada OUZD kot neke podporne institucije, to pa zato, ker nimamo še popolnega socialnega zavarovanja zoper brezposelnost.

Zakon predvideva tudi rente za slučaj smrti zavarovanca. Pogrebnino, ako nima pravice do iste pri OUZD. Nadalje tudi preskrbnino zakonitih otrok do 16. leta. Rento za ženo za dobo 3 let v višini četrtine moževe rente. Otroci umrlega zavarovanca imajo istotako pravico do četrtinke roditeljske rente.

Vse bi bilo dobro in prav, ako bi bila s tem preskrba otrok zasigurana. Ker je pa višina rente tako malenkostna, smo dobili vtis, da je bilo uvedeno to zavarovanje zato, da se bomo tudi mi »Balkanci« lahko pred svetom pobahali, da imamo tudi pri nas uvedeno popolno in moderno socialno zavarovanje.

Namen je bil morda dober, a ker živimo v liberalno kapitalistično demokratski dobi, razumemo, da se kaj boljšega ni moglo roditi. Stvar delavstva pa je, ker je zakon že tu in ker nam ne ugaja, da ga skušamo kolikor mogoče zboljšati, da bo odgovarjal svojemu namenu. Ne samo industrijsko delavstvo, temveč brez izjeme vse delavstvo mora biti za starost ali onemoglost zasigurano, da ne bo prisiljeno beračiti, da ne bo v nadlego drugim. Pravico do življenja ima vsak človek od rojstva do smrti. Ta pravica je s človekom rojena in umrje ž njim. Iz tega vidika pa dela »Zbor« svoje zaključke in na tej podlagi bo tudi uredil novo, boljšo, pravičnejšo človeško družbo. Za to je pa potreba dobrih in poštenih ljudi, kajti kaj dobrega lahko store le dobri ljudje. Kdor čuti, da je za to sposoben, naj pride v »Zbor«! Do zmage »Zbora« pa naj ne pričakuje odrešenja od zakonov in uredb liberalnega kapitalizma in strankarske »demokracije«.

Iz rudarskih revirjev TPD

Zopet se pričenja križev pot našega rudarja in njegove družine. Za mesec april je določenih le 12 šihtov, kar bi se pravilno z drugo besedo označilo: »Slovenski rudar je s svojo številno družino v lastni, na živilih izredno bogati državi, obsojen na stradanje.« Kajti s tako majhnim zaslužkom v vsesplošnem porastku draginje mu drugega ne preostane!

Dragi tovariš rudar! Nič ne pomaga stisnjena pest, ko se moraš zadovoljiti samo s stiskanjem, nič ne pomaga upravičeno godrnjanje, nič ne pomagajo prošnje, vse to si že neštetokrat poizkusil. Današnja družba je vsega tega že prav dobro navajena ter se zaveda, da so vse to samo tihe grožnje ali pobožne želje. Vse ima tako dobro urejeno, da je zaščitena pred vsem in vsakomur. Glavni zaščitnik današnje družbe so pa brez izjeme vse politične stranke. Pri razkosani narodni celoti, ki se za neka strankarska »načela« bije med seboj, mirno polni velekapital svoje bisage, pa čeprav strada oni, ki mu proizvaja kapital! Ravno tako ta družba v globoki zavesti ščiti in vzdržuje vse te stranke, njih veličine, »strankarske narodne voditelje« pa omreži z kopico delnic, da tako prikažejo narodu »nacijonalizacijo« tega ali onega podjetja. Če drugače ne gre, se vrže narodu še »hrvatsko pitanje«, katero se bode reševalo vse dotlej, dokler ga narod sam ne bode rešil in to prav na korenit način. Tretjim pa zopet dovoljujejo, da lahko, če treba, še 90 let kričijo o krivicah, ki se godijo rudarjem, saj jim itak niso nevarni. Vsi pa v složni harmoniji izkoriščajo ljudsko razcepljenost v lastne, ali strankarske koristi. Velekapital v dobrem zavetju te vsesplošne zmede z največjim zadovoljstvom sestavlja svoje vsakoletne bilance čistih dobičkov, ki gredo v nekaterih podjetjih v 100 milijonske prebitke. Da ti politični voditelji pridobe zopet ljudsko zaupanje, so pričeli na vse grlo kričati, da je »demokracija« v nevarnosti, če ravno so jo sami že davno pokopali. Kajti ravno prave, resnične ljudovlade, kakršno zahteva »Zbor«, t. j. »stanovska ljudovlada«, ki ne zahteva le politične svobode, temveč **pravične razdelitve dobrin** katerikoli podjetja na zadružni gospodarski podlagi, se pa ravno politični voditelji najbolj boje, ker bi pač postali »brezposelni«. Če bi se pa le pripetilo, kar smo trdno prepričani, **da se ne bo,** da bi v zborovski državi nastala n. pr. »premogovna kriza«, tedaj se bodo tudi nje posledice pravično raztegnile od »generalnega ravnatelja tja do zadnjega vozača« tako, da jo bodo vsi enako občutili. Taka kriza bi bila prav hitro rešena. Brez dvoma je, da v zborovski državi plašila o krizi ne bo več, kajti po načrtnem gospodarstvu, ki ga ima Zbor v svojem programu, se bodo našla vsa ona ogromna bogastva naše zemlje, ki je po izjavi svetovnih gospodarskih spekulantov posebno bogata na »nafti«, katere se pa prav danes ne sme najti. Zato bo v Jugoslaviji celo primanjkovalo delavstva, pa bodo radi tega naši delavci prav dobro plačani.

Zato, tovariši rudarji, izbira za Vas ni težka. Zapustiti je treba vse zastarele stranke, ter se priklopiti »Zboru«, ki ne zahteva samo izpremembe režima, temveč, kar je glavno, zahteva izpremembo sistema in vpostavitev pravičnosti vseh stanov, ker v državi Zbora ne bo dovoljeno izkoriščanje enega stanu napram drugemu. Vsem stanovom se bo zagotovila poštena eksistenca. Samo res prava **ljudska stanovska fronta,** ki temelji na iztrebljenju korupcije pri korenini ter s širokopoteznim načrtnim gospodarstvom, lahko prinese odrešenje Vam tovariši rudarji, kakor tudi celokupnemu jugoslovanskemu delovnemu ljudstvu.

Iz parlamenta »demokracije«

V neki državi v Južni Ameriki je bila pred kratkim v parlamentu proračunska razprava. Gospodje poslanci opozicije, kakor tudi vladne večine so v tej razpravi govorili zelo mnogo, vendar malo, kar bi se tikalo gospodarstva in proračuna samega. Očitali so drug drugemu vse mogoče čedne in nečedne stvari, kakor je pač navada v raju blažene »demokracije«. Kazalo je že, da bodo pričeli med seboj dejansko obračunavati, pa je bil naenkrat stavljen predlog, da se jim povišajo dnevnice za 50 pezet dnevno in to z učinkom za eno leto nazaj. In glej, zmagala je nad kesom in srdom prava »demokracija«, — postali so složni ter so soglasno sprejeli ta predlog.

Pri tem glasovanju zastopniki naroda baje niso pomislili, da so v njihovi državi nižji državni uslužbenci tako mizerno plačani, da ne morejo niti svojih otrok dostojno oblačiti in jih zadosti nahraniti. Poročilo seveda ne pove, če je kateri teh narodnih očetov pomislil na tisoče gladnih otrok in od sramu zardel, ko je pobasal težke tisočake...

Ganljiv prizor iz Maribora.

Tudi v Mariboru so nas pred kratkim obiskali bratje Bolgari. Vse je bilo v navdušenju in ves narod se je zbral, da sprejme brate. Pa, kakor je pač vedno pri slavnostnih trenutkih, se je tudi tukaj odigrala majhna sentimentalna scena... Poslušajte! Gospod V. Kukovec, minister v p. je pozdravil brate Bolgare v navdušenem govoru! Marsikomu se je najbrže zasolzilo oko ob tem sentimentalnem srečanju separatizma in ideje — Velike Jugoslavije.

Osamosvojitev v izdelovanju za življenje neobhodno potrebnih predmetov

Odličen naš tovariš, ki pripada trgovskemu stanu, nam je izročil okrožnico svojega stanovskega tovariša pod gornjim naslovom, katere uvodni del prinašamo v celoti, ker se popolnoma ujema z nazori »Zbora«.

»Kamorkoli pogledamo po našem gospodarstvu, povsod vidimo, da uporabljamo izdelke, ki nosijo obeležje tujega proizvoda. Vidimo, da mi sami podpiramo tujca, da smo hlapci tujega nam sovražnega kapitala. Zavedamo se tega dejstva in tožimo, da nas tišči k tlom tujec. Vidimo to, čutimo to na lastnih hrbtih, pa niti ne poskušamo resno otresti se tujega jarma. Dobro vemo, da bi se lahko osvobodili tega tujčevega jarma, toda mi tega ne storimo, temveč še nadalje bogatimo tujce in naše izkoriščevalce. V tujcu gledamo zmožnega delavca, ki mu vse uspe, česar se loti. Vzgojeni smo tako, **da tujčevo delo cenimo, lastno pa podcenjujemo.** Še tako daleč smo nezavedno vzgojeni v svojem narodnem ponosu, da se celo veselimo tujčevega napredka, in da se skoro radujemo neuspehu svojega sorojaka. Skrajni čas je že, da že enkrat odvržemo ta, za nas skrajno škodljiva naziranja. Z njimi si delamo sami sebi in narodu velikansko škodo. Nimamo izgube samo na lastnem premoženju, temveč še v večji meri trpi osebni in narodni ugled. In takšno napačno privzgojeno naziranje o osebni manjvrednosti je največja ovira pri zgradbi narodne gospodarske osamosvojitve.

Treba bo energično odstraniti za nas škodljivo naziranje o manjvrednosti in nesposobnosti. **Moramo se složno in z združenimi močmi in sredstvi postaviti tujcu v bran in zajeziti njegov vpliv v narodnem gospodarstvu. Z lastnimi sredstvi si moramo s sistematičnim in marljivim delom zgraditi ponosno in nadvse potrebno stavbo narodne gospodarske osamosvojitve od tujega kapitalističnega vpliva in diktata.**

Naše trdno prepričanje je, da so naši ljudje ravno tako zmožni velikih del na gospodarskem polju kakor tujci, saj so to že pokazali v tekmi med raznimi narodi. Zmožni so naši ljudje voditi tudi razna podjetja, ako imajo na razpolago ona sredstva, ki jih sedaj radevolje dajemo tujcu na razpolago. Domačinu, ki se hoče povzdigniti, pa mečemo polena pod noge in ga oviramo pri njegovem podvigu zboljšanja lastnega položaja. Rajši množimo tujcu njegov kapital z našim trdim delom in krvavim znojem.

Tujemu kapitalu se moramo postaviti v bran z združenimi močmi. V borbi za narodovo gospodarsko osamosvojitev moramo biti mi trgovci na čelu borcev, ki stopajo v prvi vrsti pred sovražnika. Kajti, mi trgovci - razpečevalci tujčevih izdelkov, pomagamo tujcu množiti njegovo moč in vpliv, pomagamo odnašati denar naših sorojakov preko meja v nikdar sito bisago tujca-kapitalista, ki je nam vedno sovražno razpoložen in pripravljen vedno uničiti še ono državno samostojnost, za katero je prelilo svojo dragoceno srčno kri nad milijon naših najboljših mož in fantov na krvavih bojnih poljanah.

Možnosti so nam dane, da se lahko uspešno postavimo tujcu v bran in da se pri tej borbi tudi materijelno opomoremo. Treba je le zbrati razpoložljive kapitale, poiskati in uporabiti surovine, ki danes nimajo prave cene radi tuje importirane konkurence, zaposliti domače ljudi in izgnati tujce, ki odjedajo domačim strokovnim močem kruh. Vsa razpoložljiva sredstva je treba strokovnjaško vložiti v razne panoge industrije in obrti. Naša dolžnost pa je potem tudi kupovati in uporabljati le domače proizvode, ki se izdelujejo s pomočjo domačih in zavedno narodnih sredstev.

Z udeležbo pri proizvodnji raznih, za vsakdanje življenje neobhodno potrebnih predmetov, za katere imamo doma dovoljno surovin, dovoljno strokovnih sil, si bomo sami množili lastna sredstva, svojo moč, podpirali in zaposlili lastne delavce, jačali bomo udarno silo državne brambe itd. In tedaj bo tujec videl, da nas ne more več izmozgavati in ne more iz nas črpati našega življenjskega soka, in tedaj nas bo tudi upošteval v mednarodnem konkurenčnem boju za ohranitev državne in gospodarske neodvisnosti.

Ako pogledamo v trgovine, tedaj vidimo, da so povsod naprodaj izdelki tujčevih tvornic. Malo je domačega blaga in še ta se sramežljivo skriva v kakšnem kotu. Običajno pa tudi imamo o lastnih izdelkih radi tujčeve uspešne, bombastično-lažnive reklame zelo slabo mnenje. Mogoče je tudi, da blago ni kvalitativno enako blagu iz tujčeve tvornice. Lahko je vzrok slabi kakovosti dejstvo, da ga je pričel izdelovati posameznik, ki ni imel dovoljno sredstev za proizvajanje kvalitativno-konkurenčnega blaga, da bi uspešno uveljavil na trgu svoje izdelke s kakovostjo in ceno. Izdelovalec ne sme računati z konsumentovo idealnostjo, da bi dajal za to, ker poteka blago iz domače tvornice, denar za manj vredno blago, če lahko v isti trgovini dobi boljše blago za isti denar. Iz tega sledi, da morajo biti izdelki iz domačih tvornic kvalitativno enaki tujčevim, in ker so izdelani doma, pa še za nekoliko cenejši.

Česar se običajno ne posreči posamezniku iz raznih razlogov, to se da lahko izvesti z združenimi močmi in sredstvi. Posameznik nima dovoljno kapitala na razpolago za uspešno izdelavo, ali pa ne more uspešno razpečavati svojih izdelkov. Težko se je posvetiti istočasno dobri proizvodnji in uspešnemu razpečavanju. Oba faktorja potrebujeta velikih zmožnosti v današnjem ostrem konkurenčnem boju.

Dejstvo je: da posamezniku težko kaj uspe v borbi za obstanek.

Čisto drugačen pa je položaj, ako se trgovci-razpečevalci združijo v močno podjetje za proizvodnjo raznih, za življenje neobhodno potrebnih predmetov. Tedaj bi s svojimi združenimi sredstvi lahko započeli borbo za osamosvojitev od tujih kapitalističnih vplivov in za zboljšanje lastnega položaja. Vsi dobro vemo, da posamezna nit ne vzdrži nikake obtežitve, tesno povezana, v krepko vrv pa skoraj neomejeno težo. V slogi je moč! Že narodni pregovor pravi: zrno do zrna

Pravica do dela

Po nazorih prav tako krščanstva kakor tudi Zbora je to ena glavnih pravic človeka. **Smelo pa trdimo, da človek v hierarhiji »demokracije« te pravice nima.** »Denar sveta vladar« velja v kapitalističnem gospodarskem sistemu za vse življenje, tudi za politično, tako za notranje, kakor tudi za zunanje — mednarodno. **To slednje ne usmerjajo niti vladarji niti parlamenti, najmanje pa resnična volja in potrebe narodov, temveč kapital v rokah obrezanega in koščenega žida.** Boj za nafto, bombaž in druge dobrine zemlje rodi vojne na raznih krajih in med raznimi državami. Potreba po sirovinah, katerih tudi društvo narodov ne more in noče pravično razdeliti, je smrt narodov, če je njih nesreča v tem, da prebivajo na ozemlju, ki obiluje na teh dobrinah, pa sami niso kos moderno oboroženemu napadalcu.

Težnja židovstva po gospodarski in politični svetovni nadoblasti nujno zahteva **popolno odvisnost posameznika, da, naravnost človeka — sužnja! Orodje za dosego tega cilja pa je predvsem liberalna »demokracija«, kar pa še manjka, to pa nudi komunizem.** To je tista utopija, ki jo je spravil med svet žid in mason Karl Marx-Mardochen prav zato, da **premoti** tisti stan, ki je najbolj nevaren kapitalizmu, t. j. delavski stan, da slepo drvi za fantomom svobode in raja na zemlji **naravnost v židovsko suženjstvo.** Suženjstvo, ki je hujše kot vsako suženjstvo starega veka, ker vzame posamezniku vse človeke pravice.

Kdor hoče razmere današnjega časa zbojšati, je **primoran boriti se zoper komunizem prav tako, kakor zoper liberalno demokracijo,** kajti **oboje vodi žid in framason, čaršija itd. v korist finančnega velekapitala** ter v škodo in propast vsakega naroda. Vsakega borca za **resnično vlado ljudstva** proti tej skupni bandi, pa bo ista po svojih plačancih in po tisku, ki je od nje odvisen, takoj označila za »fašista«, ga klevetala, ga skušala moralno in celo dejansko ubiti. Židovstvo namreč dobro ve, da je tak idealen borec najnevarnejši za zrušenje židovske svetovne nadoblasti.

Žalostno je le dejstvo, da tudi mnogi pošteni kristjanje tega ne uvidijo ter trobijo v rog svojih tlačiteljev, kričoč po njihovi komandi: »dol s fašizmom«, češ, »proti demokraciji je«, pa se **ne zavedajo, da s tem le pomagajo kovati verige, v katere jih ravno s to »demokracijo« oklepa židovstvo in velekapital vedno bolj in bolj!**

Sistem liberalne demokracije in kapitalizma vodi nujno v brezposelnost. Nakopičevanje kapitala v rokah kapitalistične oligarhije, razvoj moderne tehnike — stroji (ki bi morali biti v razbremenitev delovnega ljudstva), ustvarjajo na eni strani blagovno tzv. »nadprodukcijo«, na drugi strani pa je treba vedno manj človeških delovnih moči. Povpraševanje po istih je vedno manjše, ponudba pa vedno večja, in tako je cena delovni moči, t. j. mezda in plača vedno nižja, odvisnost delovnih rok in umov vedno večja, brezposelnost raste, — človekovo suženjstvo je tu!

Iz njega pa ga liberalna demokracija rešiti ne more. Kajti **na čelu te »demokratske« hierarhije je finančni velekapital,** od katerega so odvisne vlade in parlamenti. Saj postanejo po sistemu političnih strank ministri in poslanci ne morda resnično sposobni, idealni in značajni možje, temveč vedno **samo tisti, ki jih velekapital želi, da mu čuvajo hrbet.** V takem sistemu so uredbe o minimalnih mezdah in starostnem zavarovanju, kakor tudi kolektivne pogodbe **le pesek v oči delovnemu ljudstvu,** profitira pa v njem le velekapital. Delovno ljudstvo, ki je povsem naravno nezadovoljno, pa beži v naročje komunizma. Oboje pa je velekapitalističnim tolpam enako všeč. Malo je njim mar, če bodo delale kupčije s **posamezniki-kapitalisti** ali z državnim kapitalizmom, torej z **enim samim vse obsegajočim kapitalistom** (sovjetska Rusija). Nasprotno! To slednje jim je še ljubše, ker je pri njem izvedeno zasužnjenje delovnega ljudstva do take popolnosti, da niti niso potrebne sitne kalkulacije z višjo silo — stavkami in podobnimi »motnjami« v nakopičevanju profita. Jasno je poleg tega, da je ta vse dosegajoči kapitalist seveda »von ünsere Leut« — žid, pa da kupčija med krivonosim sorodstvom mora cveteti!

Kje pa je pri takih razmerah človeška pravica do dela? Delo in mesta se dele le po pripadnosti politični stranki, ki je slučajno na vladi. Pa še tu se je razpasla razvada, da se človeka z akademsko izobrazbo te ali one stroke zaposljuje in izkorišča leta in leta — **iz bednostnega fonda!** Seveda **človeka treba dodobra zrahljati, mu omehčati hrbtenico, napraviti iz njega brezpogojno poslušno orodje, stvar!** Če mu ni všeč, pa naj gre, saj jih čaka vsaj deset ali pa še več na to bedno skorjico kruha! **Ročnemu delavcu od ure dva dinarja, umstvenemu od dneva dva dinarja, pa se bodo odvadili biti uporni!** Pri volitvah bo pa vsem sporočena **»želja«** delodajalca, **kako** naj delojemalci izrazijo svojo **»svobodno«** voljo! **Človek, ali se ne zgroziš nad takim človeškim »dostojanstvom«?**

Pa poglejmo še malo v podjetja finančnega velekapitala, posebno inozemskega, kateremu smo pohlevna kolonija. Vsa vodilna mesta so zasedena po tujcu, domači študirani in enako zmožni ljudje pa ostajajo brezposelni ali pa vsaj tujcu podrejeni. Da, toda baje nimamo enako sposobnih ljudi. To je predvsem **gola neresnica,** v kolikor pa bi izjemoma bilo res, pa leži krivda v tem, da **se jih k praksi ne pripusti, da se jim samostojno delati ne da, ker bi se sicer nehal eldorado za — tujca!** Glavno pa je, — bodimo vendar odkritosrčni, — **domač človek ne sme na vodilna mesta,** in sicer **čim bolj je sposoben, tem manj to sme,** kajti **finančni kapital si vendar ne pusti gledati na prste** pri svojem eksploatacijskem poslovanju, pri bilancah itd. O tem ve svojo pesem marsikateri vesten davčni uradnik, ki ga je prevelika radovednost stala glavo. Tudi tu se vidi, koga vedno ščiti — demokracija!

Kakor v velikem, tako gre tudi v malem. Vsa hierarhija »demokracije« od žida, ki ima vse niti svetovnega dogajanja v svojih rokah, preko strankarskega politikanta, pa doli do cestnega odbornika, ima dela le **za absolutno poslušne in podložne!** Bog ne daj, da bi kdo mislil s svojo glavo! Saj je že šolstvo tega blaženega sistema od najnižjega do najvišjega usmerjeno tako, da **ustvarja samo povprečne in poslušne ljudi! Samostojno misleč, značajen in v svoji objektivnosti neomajan uradnik je danes skoraj — — —** zato je potrebno **uradništvo mehko kot vosek!** Kdor pa tega ne zmore, za tega ni ne mesta ne dela!

Pa ti pride ta preklicani »Zbor« in pravi: Ljudje božji, odprite oči! Strnimo se v eno falango vse delovno ljudstvo, politično po stanovih, gospodarsko v zadrugah in **pometimo s to židovsko navlako in njihovimi neobrezanimi hlapci. V gospodarstvo denarno reformo, v proizvodnjo potrebe skupnosti, proč s proizvodnjo za profit, naj živi proizvodnja za konzumenta! Ustaliti cene, pa šele potem govoriti o eksistenčnem minimumu namesto o minimalnih mezdah in plačah. Cene za konsumenta, ne za profit!**

Šele potem bo zadoščeno pravici človeka do dela — vsakemu po njegovi sposobnosti in strokovnem znanju — brez tujca — v zadrugah, ki so slovanskim narodom lastne.

Zbor to hoče in bo tudi izpeljal, kljub vsem sovragom ljudskega blagostanja, kljub vsem klevetam in teroru, kljub vsemu »antifašističnemu« nasilju. Ničemur se ne uklonimo!

Borci naprej do zmage!

Drim.

pogača, kamen do kamna palača. Tudi na narodno gospodarskem osamosvojitvenem polju moramo upoštevati ta neovrgljiva dejstva. En sam tisočak posameznega trgovca ne premore ničesar v težki borbi za gospodarsko osamosvojitev in zboljšanje lastnega položaja. Tisočaki zavedno združenih trgovcev pa predstavljajo velikansko silo, pred katero bo imel vsak tuj kapitalist rešpekt in naša stanovska samozavest se bo za tolikokrat pomnožila, kolikor članov trgovcev bo združenih s svojimi razpoložljivimi sredstvi pri izdelavi kakega predmeta. V združeni borbi za narodno-gospodarsko osamosvojitev in zboljšanje lastnega gmotnega stanja, bo boj za toliko olajšan, kolikor več članov bo tesno povezanih v trgovskih podjetjih.

Naš cilj bodi: **Pridobiti vse trgovce za idejo skupne borbe proti tujemu gospodarskemu vplivu in združitev še tako malih in danes raztresenih kapitalij v močno gospodarsko enoto v svrho izgraditve potrebnih tvornic za proizvajanje vseh onih predmetov, ki jih lahko doma izdelujemo z lastnimi sredstvi.**

V dosego tega cilja je potrebno, da zberemo čim večje število stanovsko in narodno zavednih trgovcev, ki bodo dali financijska sredstva za podjetje, ki bo v lastnih tvornicah izdelovalo razne predmete, neobhodno potrebne za vsakdanje življenje.

Stanovsko zavedni trgovci z lahkoto ustanove takšno podjetje. Pri ustanovitvi se moramo trgovci opirati le na lastna sredstva, ne smemo biti odvisni od drugih posojilodajalcev. S posameznimi malimi deleži, združenimi v velik kapital in z dobro voljo se morejo doseči veliki uspehi. Sloga in samopomoč naj bo geslo nas trgovcev v borbi za zboljšanje našega stanovskega položaja in za narodno-gospodarsko osamosvojitev od tujih kapitalov.«

V nadaljnjem izlaganju izzveni okrožnica v klic po združitvi trgovcev v zadrugo s kapitalom od enega milijona za zgraditev moderne milarne in oljarne v Stični. Pozdravljamo to misel in upamo, da klic ne bo ostal klic vpijočega v puščavi. Samo v zadrugah je edino učinkovit lek proti raznim »Batam« in »Tatam«. Vprašanje je samo, ali bo dovolj trdna stanovska samozavest pri trgovcih ali bo zavest stanovske skupnosti močnejša od posameznikove sebičnosti, pa, če hočemo biti za trenutek neskromni, — ali je že prodrla zborovska misel v dovolj veliko število trgovcev. Kajti vsem, ki se bodo odločili za zadrugo, bo treba premagati dobršen del sebične ozkogrudnosti in imeti mnogo ustvarjajočega navdušenja. Prav to pa je bistvo zborovske misli...

Majhen pregled

v čigavih rokah je »naša« tekstilna industrija?

Naša mladina, ki izdaja v Splitu svoj list »Vihor«, piše dne 3. t. m.:

Tekstilna industrija d. d. (Tivar, Varaždin), lastnik Bratje Stiasny, židje, tuji državljani, žive v Brnu; direktor je poljski žid, živi v Varaždinu.

Varaždinska Industrija svile d. d., lastnik Oblat, tuj državljan; zastopnik Berger, oba žida, inozemca z Dunaja.

Mariborska tekstilna trgovina d. d., lastnik Deutsch, žid, tuj državljan; zastopnik Gruenwald, žid, tuj državljan, oba z Dunaja.

Karl Toma, trgovina svile, Maribor, tuj državljan, žid; zastopnik Modern, tuj državljan, žid, z Dunaja; vsake tri mesece podaljša bivanje v naši državi.

Mariborska tvornica svile d. d., lastnik žid; zastopnik Gruenbaum, žid, madžarski državljan iz Pešte.

Bajman O. fabrika svile Vrbas, švicarski državljan, žid; zastopnik Armin Spitzer, žid, živi sedaj v Novem Sadu.

Bahrich Walter, fabrika žime u Zemunu, lastnik žid, izgnan iz Nemčije, zastopa sam in poedini inozemski zastopniki, židje.

Weisskopf i Schwartz, skladišče Zagreb, židje, žive na Dunaju; poslovodja Zoller, žid, inozemec, živi nemoteno v Zagrebu.

Hernih Johan sin, Usti nad Orlici ČSR, žive v Češkoslovaški, skladišče v Beogradu; poslovodja zloglasni bivši Harry Weiner, sedaj Lebavic, oba poljska žida in državljana.

Merino, fabrika vunenih proizvoda, Zemun, lastnik Reis Adolf, palestinski žid, živi na Dunaju; ravnatelj Merišelj žid, oba tuja državljana.

»Jugočeška« d. d. Kranj, največja tovarna v naši državi, vsi lastniki kakor tudi ravnatelj, n. pr.: Horovic, Hofman, Spitzer, Abrahami itd., vsi inozemski židje.

Pollack Hermana sinovi Zagreb, tvornica tekstilne robe, lastniki žive na Dunaju; ravnatelj Keller W. žid, tuji državljani.

Norbert Langer Sohn, Deutsch Liebau, tvornica platna, skladišče R. Kraus Osijek, govori naš jezik, naš državljan.

F. Goldberger i sinovi, Budimpešta, skladišče Novi Sad, A. Loewenberger, žid, potniki Steini, vsi židje.

Robinson Hinko, stovarište francuske židovske konsorcije; lastnik žid, tuj državljan; vsi zastopniki židje.

»Setalana« d. d. Zagreb, židovska družba; zastopnik Oblat, madžarski žid.

Trebiš i sin Zagreb, fabrika svile, dunajski židje, zastopnik žid Glanz, tuj državljan.

Vunatekstil d. d. Varaždin, lastnik Oblat in drugi inozemski židje; zastopnik Berger, dunajski žid, tuj državljan.

Vsi na tabor Zbora v Smederevo

Tovariši, začnite že sedaj šteditи za pot na

manifestacijski tabor Zbora,

ki bo dne 9. maja 1937. v Smederevu, rojstnem kraju našega vodje, tovariša Ljotića.

Za prvo in obenem zadnjo nedeljo (4. t. m.), ko nismo imeli prvič po celem poldrugem letu našega delovanja nobenega sestanka JGL Zbora v Sloveniji, naj napravi vsak borec trden sklep, da se kljub svoji revščini osebno udeleži našega tabora v Smederevu, pa če bi tudi preklje padale z neba . . .

Šest naših v Št. Pavlu na Koroškem

V Dravogradu je pomembno križišče železnic. Od tu vozi železnica na Maribor, na Slovenjgradec, na Pliberk in davelike, lahno nagnjene ravnine, na katerih dolino. Nemci pravijo tej dolini: Lavanttal (izg. Láfant-tal), v narečju pravijo dolini: Lofentôl. Slovenci pravijo reki Lavant (izg. Lafant): Lábošnica.

Labotska ali Laboška dolina je jako rodovitna in je gosto obljudena, ima kakih 50.000 prebivalcev. Na vzhodu jo obdaja Gólca (nem. Koralpe), na zahodu pa Svinja planina. Ti dve gorovji sta visoko gori (kaki dve uri hoda) obljudeni, nato pride gozdni pas, na vrhu pa sta gornji goli. Na vrhu obeh gorovij so velike, lahno nagnjene ravnine, na katerih se poleti pase govedo. V Laboški dolini uspeva poljedelstvo, živinoreja in sadjarstvo. Najlepša in najširša je Laboška dolina med Št. Pavlom in Vošpergom. Vošperg je glavno mesto doline ter ima 6000 prebivalcev. Drugo mesto je Št. Andraž, kjer bila nekoč škofijska stolica. Škofija, imenovana lavantinska, je bila pretežno slovenska. Obsegala je Sp. Štajersko, Laboško dolino ter slovensko Podjuno. L. 1859. je prestavil škof Slomšek sedež škofije v Maribor in koroški deli škofije, to je; Laboška dolina ter slovenske dekanije: Pliberk, Doberlavas, Velikovec (to je Podjuna) so pripadle celovški škofiji.

Laboško dolino zaradi njene rodovitnosti imenujejo »paradiž Koroške«. Vedno so se v velikem številu Slovenci iz Sp. Štajerske in iz Podjune naseljevali v Laboški dolini. Žal so se sproti ponemčili. Tudi danes živi še v Laboški dolini mnogo Slovencev in še vedno se doseljujejo novi.

V Spodnji Laboški dolini stoji Št. Pavel z mogočnim benediktinskim samostanom, z benediktinsko gimnazijo (humanistično in realno) ter s konviktom za dijake.

Če se peljemo iz Dravograda z železnico v Laboško dolino, kmalu prevozimo državno mejo. Najprej pridemo v Labot. Labot je trg, tu se Labošnica izliva v Dravo. Zanimivo je opazovati barvo obeh voda. Drava je, ko se staja sneg v gorah ali kadar ni deževno, čista in jasna, Labošnica pa je vedno črno-umazana.

Po polomu l. 1918. so Slovenci zasedli Št. Pavel. A 27. dec. 1918 so morali Št. Pavel zopet zapustiti. V spomin na to so Nemci postavili v Št. Pavlu tzv. Befreiungsdenkmal, osvobodilni spomenik z napisom:

Es gibt kein Glück so hehr und rein,
als treu dem eig'nen Volk zu sein.
Den Befreiern die Befreiten

(ni je sreče tako zvišene in čiste, kakor ostati zvest lastnemu narodu; osvoboditeljem osvobojeni). Spomenik predstavlja golega otroka, ki pribeži k materi.

Dne 2. junija 1919 so Jugoslovani znova zasedli Št. Pavel. V bojih ja padlo šest jugoslovanskih vojakov — Spodnještajercev, ki so pokopani na pokopališču v Št. Pavlu. Imajo lesene križe na grobovih. Padli vojaki so: 1. Ivan Korenjak iz Mozirja, padel 3. 6. 1919; 2. Jakob Žilnik iz Št. Jurja pri Taboru, padel 3. 6. 1919; 3. Franc Gorenjec iz Št. Petra pri Mariboru, padel 2. 6. 1919; 4. neznani jugoslovanski vojak, padel 2. 6. 1919; 5. Rok Prepicko, padel 30. 6. 1919; 6. Vinko Jurše, padel 17. 6. 1919. Temu poslednjemu so vojaki-tovariši postavili železen križ.

Slava njihovemu spominu!

Bojevali so se za svobodo Slov. Korotana in za združenje Slov. Koroške z ostalo slovensko in jugoslovansko zemljo. Preko Št. Pavla so jugoslovanske čete zasedle Velikovec in prodrle na Gosposvetsko polje. **Zmagale so!** A **krivični** plebiscit (krivični, ker so nam poprej nasilno pojaničarili narod) nam je zopet vzel sadove zmage.

Korotanec.

ORGANIZACIJA »ZBORA«

Maribor mesto

V nedeljo, dne 11. aprila, je ustanovni občni zbor JLG Zbor Maribor l. b. v prostorih v Gregorčičevi ulici 26 — nasproti Gambrinove dvorane. Na sestanku bo razlagal program tovariš Šturm iz Ljubljane. Ker je sestanek velikega pomena za naše nadaljnje delo, se ga mora vsak član brezpogojno udeležiti. Obenem pa vabimo naše somišljenike in predvsem naročnike lista, da nas obiščejo in slišijo našo besedo. Vsi bodo dobrodošli!

Borci — pa tudi oni iz okolice: **V nedeljo ob deveti uri dopoldan vsi na zborovanje! Pokažite tudi z dejanjem, da ste res borci!**

Pobrežje—Tezno.

Krajevna organizacija JLG Zbor sporoča vsem odbornikom, da se obvezno udeležujejo rednih mesečnih sej brez vsakega obvestila. Seje so nepreklicno vsako prvo nedeljo v mesecu v gostilni Renčelj na Pobrežju ob 9. uri. Če bi bil kateri od tovarišev zadržan, je treba, da se opraviči.

Ostale člane in naročnike lista Zbor tudi prosimo, da ob zgoraj navedenem času in na istem mestu poravnajo naročnino in članarino ter s tem razbremenijo tovariša blagajnika. Tudi vse ostale informacije dobite tam.

Naše vrste so vedno jačje, zatorej pojdimo tovariši s samozavestjo in ponosom preko vseh klevet naprej po začrtani poti. Podajmo vsakemu, kateri pošteno misli, roko. Vsakemu, kdor ima dobro voljo in resen namen za stvarno delo. Obsojamo pa one, ki jim ni za delo in iščejo le samega sebe. Pomilujemo one, kateri so pod vplivom teh zadnjih in z njimi vred v nesrečo jugoslovanske celote. Tovariši naprej, zora svita.

Kaj piše žid o židih

Otto Weininger, sam židovskega pokoljenja, je napisal o židovstvu več prav zanimivih stvari, ki jih tukaj priobčujemo.

»Duševna posebnost Žida se mi zdi docela svojstvena in enotna ter zelo različna od vsega mišljenja in čuvstvovanja drugih ljudstev. Zato tudi ne verjamem, da bi židovstvo lahko razložili po kemiji plemen in križanja in mešanja različnih ljudstev; kajti takšne komponente bi se pač morale najti in zaslediti tudi psihološko. Židovstvo je najbrže nekaj docela enotnega in zaman bi ga skušali empirično razložiti in sestaviti. Lahko smo vse kaj drugega ko filosemiti, pa vendar lahko priznamo, da je nekaj resničnega v veri Židov, da »so izvoljeno ljudstvo«. Ne gre mi za pleme in ne za ljudstvo, še manj pa seveda za zakonito priznano veroizpoved. **Židovstvo naj nam bo le neka duhovna usmerjenost, neki psihični ustroj, ki je možen v vseh ljudeh in se je samo najveličastneje uresničil v zgodovinskem židovstvu!**

Zelo čudno je, kako zelo cenijo Židje premičnine — še danes, ko bi si lahko pridobili tudi druge lastnine — in da navzlic pridobitnosti ne čutijo nobene potrebe po lastnini, najmanj pa po lastnini v njeni najtrdnejši obliki, po zemljiški posesti. Lastnina je nerazdružno povezana s samobitnostjo, z individualnostjo. Zato torej prehajajo Židje tako trumoma v komunizem. Komunizem kot težnjo k skupnosti bi morali zmerom razlikovati od socializma kot **prizadevanja za družbeno sodelovanje** in za **priznavanje človeštva v vsakem njegovem členu.** Socializem je arijski (Owen, Carlyle, Ruskin, Fichte), komunizem je židovski (Marx). Moderna socialna demokracija se je v svojem miselnem območju tako oddaljila od krščanskega, prerafaelitskega socializma, **ker so v njej tako zelo odločali Židje.** Kljub svojim podružabljevalnim nagnjenjem nima marksistična oblika delavskega gibanja (v nasprotju z Rodbertusom) nobenega odnosa do ideje države in to si pač lahko razlagamo le s tem, da **Žid nikakor ne more razumeti zamisli države.** Ta ideja je premalo otipljiva; po svoji abstrakciji se preveč odmika vsem konkretnim smotrom, da bi se mogel Žid pobliže sprijazniti z njo. Država je celokupnost smotrov, ki jo lahko uresničijo le razumska bitja kot takšna.

Iz tega razloga je vsak zionizem zaman, čeprav so se v njem zbrali najplemenitejši židovski nagibi: **zakaj zionizem zanikuje židovstvo, ki naj se — po svoji ideji — razširi po vsej zemlji.** Pojem državljana je Židu popolnoma **transcendenten,** zato pa v dobesednem pomenu te besede nikdar ni bilo židovske države in je tudi ne more biti.

(Dalje prih.)

Lastnik lista konzorcij. Predstavnik konzorcija Ture Šturm, Celovška 28. Odgovorni urednik Ivan Marjek, Celovška 200. Tiskarna »Slovenija« (predstavnik A. Kolman), vsi v Ljubljani